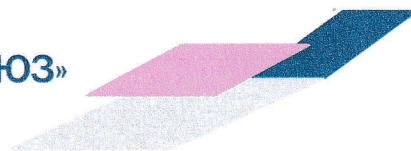

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ЕНЕРГЕТИЧНИЙ СОЮЗ»
ГС «ЕНЕРГЕТИЧНИЙ СОЮЗ»
PUBLIC ASSOCIATION «ENERGY UNION»

Україна, 03057, місто Київ, а/с 56, Код ЄДРПОУ 43610044

Фактична адреса: Україна, місто Київ, вул. Сім'ї Бродських, 31-33, офіс 9

№ рахунку UA473510050000026006879004780 АТ «УКРСИББАНК»

Рішенням ГУ ДПС у Чернігівській області включена до Реєстру неприбуткових установ і організацій №74/25-01-53-04-35 від 08.05.2020р.

e-mail: energy.union.info@gmail.com www.energy-union.org тел: +380958162751

вих. № 93 від «22» грудня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ**
03057 м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19

Громадська спілка «Енергетичний Союз», як об'єднання учасників оптового енергетичного ринку, розглянула оприлюднений проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» та, керуючись статтею 15 Закону України «Про НКРЕКП», подає свої зауваження та пропозиції.

1. Щодо доповнення пункту 2.5 Вимог поняттям «торгівля повітрям».

Пропонуємо вилучити з проєкту постанови норму, якою до переліку потенційно маніпулятивних практик віднесено подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу оптових енергетичних продуктів, обсяги яких на момент укладання угоди не були забезпечені наявними генеруючими потужностями або обсягами купівлі чи імпорту.

Обґрунтування:

- Регламент (ЄС) № 1227/2011 (REMIT) не містить заборони на укладання угод або подання заявок без фізичного забезпечення ресурсу на момент укладання угоди та застосовується до **всіх категорій учасників ринку без винятку**.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011R1227&utm_source=chatgpt.com

- Роз'яснення та guidance ACER щодо застосування REMIT не містять визначення або кваліфікації практики так званої «торгівлі повітрям» як маніпулятивної **ані для постачальників, ані для виробників (генерації)**.
- Законодавство України у сфері електроенергетики не встановлює вимог щодо обов'язкового володіння фізичним ресурсом саме на момент укладання угоди **ні для постачальників, ні для виробників електричної енергії**.

Запропонована редакція фактично створює **асиметричне регуляторне навантаження**, за якого потенційно маніпулятивні практики інкримінуються виключно постачальникам, тоді як аналогічні дії з боку виробників електричної енергії (зокрема подання пропозицій без

фактичного підтвердження можливості відпуску електроенергії) залишаються поза межами регулювання.

Такий підхід не відповідає принципам REMIT, спотворює конкурентні умови на ринку та створює ризик **вибіркового правозастосування**, замість встановлення єдиних, прозорих і недискримінаційних правил для всіх учасників оптового ринку електричної енергії.

2. Щодо змін до пункту 5.2 Вимог (доступ НКРЕКП до системи спостереження ОПООП).

Підтримуючи необхідність ефективного нагляду за ринковою поведінкою, пропонуємо **уточнити формулювання** щодо доступу Регулятора до систем спостереження ОПООП.

У зв'язку з цим пропонується передбачити обов'язок ОПООП здійснювати **швидкий експорт (вивантаження) необхідних даних** за запитом НКРЕКП у форматі, що забезпечує подальшу обробку та аналіз.

Сподіваємося, що зазначені зауваження будуть враховані під час доопрацювання проєкту постанови з метою гармонізації регуляторних підходів України з практикою ЄС та забезпечення правової визначеності для учасників оптового енергетичного ринку.

Додаток: Пропозиції та зауваження до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

З повагою,
Ольга Тагієва
Голова

Громадської спілки «Енергетичний Союз»

Пропозиції та зауваження до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Положення діючої редакції	Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Пропонуємо вилучити</i></p>	<p>Пропонується не доповнювати пункт 2.5. Вимог запропонованою нормою оскільки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Регламент (ЄС) № 1227/2011, що стосується цілісності та прозорості оптових енергетичних ринків не забороняє описану практику подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу оптового енергетичного продукту обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями та/або обсягами купівлі чи імпорту - Гайдєнс ACER щодо застосування Регламенту (ЄС) № 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2011 року про цілісність та прозорість оптового енергетичного ринку в переліку зазначених типів маніпулятивних практик не вказує такий тип як «торгівля повітрям» чи подібний йому за описом. - Закони України «Про ринок електричної енергії» та «Про ринок природного газу» не містять аналогічних обмежень для учасників оптового енергетичного ринку. - відсутність у володінні учасником ринку оптового енергетичного продукту саме на момент укладання угоди з купівлі або продажу само по собі не є маніпуляцією чи спробою маніпуляції згідно з REMIT, оскільки за таких обставин не відбувається створення оманливих сигналів щодо цін на оптовому енергетичному ринку чи оманливих сигналів для попиту або пропозиції. <p>Крім того, оскільки пункт 5 частини першої статті 2¹ Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» визначає як оптові енергетичні продукти не лише договори (угоди), а й <u>деривативи незалежно від місця, часу та способу їх укладення</u>, зокрема, деривативні контракти, базовим активом яких є електрична енергія або природний газ, укладені в Україні або з місцем поставки (виконання) в Україні та/або деривативні контракти щодо передачі електричної енергії або транспортування природного газу в Україні, доступу до пропускної спроможності/розподілу потужності до/з України то певні види форвардних або ф'ючерсних контрактів, що можуть бути укладені учасниками оптового ринку без фізичного забезпечення</p>

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Редакція проекту рішення НКРЕКП</i>	<i>Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП</i>	<i>Обґрунтування</i>
			поставки електроенергії чи природного газу на момент укладення будуть, фактично, поза законом.
<p>5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах за можливості враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p> <p>...</p> <p>Система спостереження ОПООП враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <p>...</p> <p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p> <p>...</p> <p>Система спостереження ОПООП враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <p>...</p> <p>швидкого експорту (вивантаження) необхідних даних за запитом НКРЕКП для забезпечення їх подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>Стаття 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» до функцій та повноважень Регулятора не відносить функцію управління системами спостереження ОПООП чи повноваження з доступу до системи спостереження ОПООП, як окремого суб'єкта господарювання та учасника ринку. Більш того, система спостереження є власністю ОПООП і може містити спеціальні алгоритми чи процеси, необхідні для виявлення зловживань учасниками ринку, а тому сторонній доступ до вказаного програмного забезпечення не є доцільним.</p> <p>Натомість, пункт 3 частини другої статті 17 Закону наділив Регулятора правом отримувати безоплатно на свій запит необхідні для виконання покладених функцій копії документів, дані та іншу інформацію про операції, пов'язані з оптовими енергетичними продуктами від учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.</p> <p>Відповідно, пропонується змінити формулювання та зобов'язати ОПООП на запит НКРЕКП здійснювати експорт (вивантаження) необхідних даних у форматі, що дозволяє їх подальшу обробку та дослідження ринкової поведінки.</p>

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»
Код ЄДРПОУ 23269555
вул. Козельницька, 15
м. Львів, 79026, Україна
тел.: +38 032 239 07 10
факс: +38 032 239 07 17
e-mail: kanc-ze@dtek.com

22.12.2025 № 82/1194
На № _____ від _____

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057
box@nerc.gov.ua
zhuravel@nerc.gov.ua

*Щодо надання зауважень та пропозицій
до проекту постанови НКРЕКП*

За результатами моніторингу оприлюднення Регулятором на офіційному веб-сайті проектів постанов, що мають ознаки регуляторних актів, АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» опрацьовано проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», за результатами чого сформовані відповідні зауваження та пропозиції щодо її положень.

З огляду на зазначене, Товариство скеровує на адресу НКРЕКП зауваження та пропозиції щодо вищезазначеного проекту постанови та просить їх врахувати під час формування остаточної редакції постанови.

Додаток: Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» на 3 арк. в 1 прим.

Генеральний директор

О.С. Тарашук

**Зауваження та пропозиції
до проекту постанови НКРЕКП
«Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»**

Редакція проекту постанови НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП	Обґрунтування
Постанова «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»		
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>Пропонується залишити положення п. 2.5. в діючій редакції.</p> <p>Триваюча дія воєнного стану та систематичне нищення енергетичної інфраструктури суттєво впливає на можливість планування продажів, обсяги яких, в будь-якому разі, корегуються з огляду на фактичну доступність обладнання у строки, безпосередньо наближені до дати постачання та/або відповідного розрахункового періоду.</p> <p>Більше того, виробники наразі несуть фінансову відповідальність у вигляді негативних небалансів, у т.ч. спровокованих аварійними подіями за результатами обстрілів, фактично протягом вже майже 4-х років війни самостійно несучи тягар відновлення генерації після чергових обстрілів.</p> <p>Запровадження запропонованої практики маніпуляції може призвести до можливих звинувачень генерації у не забезпеченні наявними потужностями виробництва обсягів торгівлі, що може обумовити подвійне покарання у вигляді негативного небалансу та штрафних санкцій за</p>

		<p>зловживання на оптовому енергетичному ринку, що поставить на межу виживання й так самий проблемний і дефіцитний наразі вид ліцензованої діяльності на ринку електричної енергії – виробництво електроенергії.</p> <p>Крім того, запропонований концепт нової практики маніпулювання вже фактично охоплений визначенням у Вимогах доброчесності терміном «несправжні заявки (пропозиції)», який, на нашу думку, більш чітко визначає сутність подібних неправомірних дій, підкреслюючи важливість таких кваліфікаційних ознак, як наявність/відсутність реального бізнес-інтересу та/або намагання здійснити вплив на дії інших учасників, що обумовлює відсутність необхідності впровадження окремої практики маніпуляції, що тільки додасть неоднозначності при трактуванні та застосуванні Вимог доброчесності.</p>
<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Відсутнє</p>	<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень</p>	<p>Обґрунтування аналогічне, як по п. 2.5. Крім того, не вбачається доцільним впроваджувати новий термін «ресурсне забезпечення», що потребуватиме чіткого визначення його змісту.</p>

	причин такої поведінки, а також підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами.	
<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не мають ресурсного забезпечення.</p>	<p>Обґрунтування аналогічне, як по п. 2.5. Крім того, не вбачається доцільним впроваджувати новий термін «ресурсне забезпечення», що потребуватиме чіткого визначення його змісту.</p>

№ 22/12-06 від 22.12.2025

04116, Україна,
м. Київ, вул. Старокиївська, 14
| +38 (044) 379-29-26
| info@etg.co.ua
| www.etg.co.ua

НКРЕКП

Код ЄДРПОУ: 39369133
03057 м. Київ,
вул. Сім'ї Бродських, 19
Тел.: +380 (44) 204-48-27
E-mail: box@nerc.gov.ua

Шановні колеги!

Відповідно до оприлюдненого 20.11.2025 на офіційному веб-сайті НКРЕКП проекту постанови, що має ознаки регуляторного акта, - Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, ТОВ «ЕТГ» надає свої зауваження та пропозиції (матеріали надані на електронні адреси zhuravel@nerc.gov.ua та box@nerc.gov.ua).

Додаток: зауваження та пропозиції ТОВ «ЕТГ» до проекту постанови, що має ознаки регуляторного акта, - Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, на 2 арк. в 1 прим.

З повагою,

Директор ТОВ «ЕТГ»

Валентин ЄФІМЕНКО

**Зауваження та пропозиції ТОВ «ЕТГ» до проекту постанови, що має ознаки регуляторного акта, -
Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку**

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції ТОВ «ЕТГ» до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
«21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими. ».	«21) торгівля незабезпеченими продуктами – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими , на відповідний розрахунковий період».	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вираз «торгівля повітрям» має розмовний і неформальний характер. Пропонуємо замінити на термін, більш схожий із сутністю визначення. 2. Дієприкметниковий зворот «обсяг якого (далі по тексті)», який стоїть після слова «період», може помилково вказувати, що він відноситься саме до слова «період», і тому пропонуємо переставити його місцями без зміни тексту і написати після означуваного слова «продукт».
1) пункт 5.2 викласти в такій редакції: (текст) аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань; (далі – за текстом)	1) пункт 5.2 викласти в такій редакції: (текст) аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань; (далі – за текстом)	Пропонуємо видалити, оскільки вважаємо таке формулювання – перевищення повноважень, які надаються ОПООП (зокрема, через те, що таким формулюванням дається Системі спостереження можливість аналізувати ВСІ без винятку заявки, хоча її основна функція - слідувати за підозрілою поведінкою та зловживаннями. Також такий збір, в разі погодження запропонованого формулювання, може вже вважатися інсайдерською інформацією).
1) пункт 5.2 викласти в такій редакції: (текст) підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій у розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки; (далі – за текстом)	Розробити та погодити вичерпний перелік причин та відхилень від «звичайної історичної поведінки».	Через ненаведення вичерпного переліку причин та відхилень, на які потрібно Системі звертати увагу, наданим формулюванням надається, по суті, необмежене право ОПООП здійснювати аналіз будь-яких подій та будь-якої поведінки, яка потенційно може вважатися якимось відхиленням, наприклад: <ul style="list-style-type: none"> - Помилка в заявці - Зміна керівника чи будь-якого співробітника, відповідального за стратегію, і, як результат, зміна цієї торгової стратегії

<p>4) у пункті 5.7: (текст) «ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку.» (далі – по тексту)</p>	<p>4) у пункті 5.7: (текст) «ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку, в разі неотримання пояснень щодо такої ситуації від учасника ринку, щодо якого було знайдено підозрілу поведінку, протягом 5 робочих днів після звернення» (далі – по тексту)</p>	<p>Вважаємо обов’язковим дати можливість учаснику ринку пояснити ситуацію, згідно з якою його поведінка вважається підозрілою, адже критеріїв такої оцінки та аналізу з боку ОПООП багато, і потрібно врахувати випадки помилкової позиції/рішення ОПООП.</p>
---	--	---

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

Щодо надання зауважень та пропозицій
до проєкту постанови НКРЕКП

Акціонерне товариство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» за результатом опрацювання проєкту, оприлюдненого 20 листопада 2025 року на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», надає відповідні зауваження та пропозиції.

Додатки: зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП на 4 арк.

Тимчасово виконуюча обов'язки віце-президента

Лариса ЛУКОВІНА

Зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП
«Про затвердження Змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.03.2024 № 614»

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p> <p>Зазначений вид практики не застосовується до оптових енергетичних продуктів укладених поза організованими ринками та у випадках застосування підпункту 2 пункту 3.3 глави 3 цих Вимог.</p>	<p>Враховуючи, що угоди поза організованим ринком є індивідуальними, а також можуть мати умови та характеристики які відрізняються від стандартизованих біржових продуктів, пропонуємо не застосовувати запропонований новий вид практики до угод з продажу, укладених поза організованим ринком.</p> <p>Також додатково, пропонується не застосовувати запропонований новий вид практики до поданих заявок (пропозицій) на продаж або укладених угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, вчинених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, але тільки у разі вчинення ними правочинів визначених підпунктом 2 пункту 3.3 глави 3 цих Вимог.</p> <p>Зазначені вище учасники оптового енергетичного ринку (виробники/видобуток) здійснюють подання заявок (пропозицій) на продаж або здійснюють укладення угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період в межах конкретних торгових сесій, однак під час вчинення таких дій можливий ризик виникнення випадків фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях/установках виробництва, які</p>

		приводять до неможливості виконання своїх зобов'язань за вже поданими заявками (пропозиціями) на продаж або укладеними угодами з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту. Для покриття таких втрат виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, будуть вчиненні правочини (операції) передбачені підпунктом 2 пункту 3.3 глави 3 цих Вимог. При цьому, поки такі учасники не прокриють свої фізичні втрати, їх обсяги по поданим заявкам (пропозиціям) на продаж або укладеним угодам з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту, будуть вважатись не забезпеченими.
5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема: правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки; порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки; процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку; критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень; дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;	5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема: правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки; порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки; процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку; критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень; дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;	З метою дотримання принципу відкритості та прозорості діяльності ОПООП, необхідним є забезпечення системного оприлюднення Стратегії спостереження, як регламентуючого документу в частині забезпечення роботи системи спостереження.

процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.

Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.

ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.

...

процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.

Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.

ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.

ОПООП не пізніше наступного робочого дня після затвердження стратегії спостереження, розробленої з урахуванням оцінки ризиків або внесення до такої стратегії будь-яких змін забезпечує оприлюднення на власному

	<p>вебсайті такої стратегії або відповідних змін до неї, а також актуалізує чинну редакцію такої стратегії з урахуванням внесених до неї змін.</p> <p>...</p>	
<p>5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному.</p> <p>...</p>	<p>5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>ОПООП одночасно з повідомленням НКРЕКП про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, повідомляє такого учасника.</p> <p>...</p>	<p>Відповідно до підпунктів 9 та 10 частини 1 статті 4 ЗУ про НКРЕКП визначено, що основними принципами діяльності Регулятор є відкритість і прозорість, гласність процесу державного регулювання та недопущення дискримінації. Разом із цим, положеннями Вимог доброчесності передбачено взаємодія між Регулятором та особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, що включає в себе обмін інформацією про учасників оптового енергетичного ринку (третіх осіб), у частині вчинених такими учасниками дій на ринку електричної енергії. В свою чергу це призводить до виключення з такого процесу учасників оптового енергетичного ринку. Водночас Регулятор є ключовим суб'єктом, який встановлює та забезпечує дотримання Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, а така діяльність має бути відкрита та прозора відповідно до зазначених основних принципів. Тому з метою належного дотримання вищезазначених основних принципів пропонується повідомляти учасника оптового енергетичного ринку одночасно з повідомленням НКРЕКП про підозрілу поведінку.</p>

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР РИНКУ»

вул. Симона Петлюри, 27 / м. Київ / 01032
(044) 205-01-61, kanc@oree.com.ua
www.oree.com.ua // ЄДРПОУ 43064445

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

Про надання пропозицій до
проекту рішення НКРЕКП

АТ «Оператор ринку» надає зауваження та пропозиції до схваленого 18.11.2025 на засіданні Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), та оприлюдненого 20.11.2025 проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» (додаються).

Додаток: на 11 арк. в 1 прим.

Генеральний директор

Олександр ГАВВА

№ 01-41/2808 від 18.12.2025

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР РИНКУ"
Підписувач та дата підписання:
Гавва Олександр Олександрович 18.12.2025
Сертифікат:
5B5EB6E0BEF1B83004000000270600009C160000
Дійсний:
з 28.03.2025 по 28.03.2027

Цепкалова 205-01-33

Додаток
до листа АТ «Оператор ринку»

Зауваження та пропозиції до проекту постанови «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<i>Постанова «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»</i>		
1. Затвердити Зміни до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27 березня 2024 року № 614, що додаються. 2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	1. Затвердити Зміни до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27 березня 2024 року № 614, що додаються (далі – Зміни). 2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, крім підпункту 1 пункту 2 Змін, який набирає чинності з 01 липня 2026 року.	<i>Реалізація змін до пункту 5.2 Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги доброчесності) потребує розробки та затвердження комплексу внутрішніх організаційно-розпорядчих документів, що визначають процедури спостереження, управління ризиками, обробки даних та аналізу. Їх підготовка вимагає, технічної адаптації до існуючої архітектури системи, інтеграції в процеси комплаєнсу й інформаційної безпеки. З огляду на це пропонується відтермінувати набрання чинності відповідними положеннями до 01.07.2026.</i>
<i>Зміни до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку</i>		
2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання	Виключити доповнення та залишити у чинній редакції.	<i>У регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011</i>

№ 01-41/2808 від 18.12.2025

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР РИНКУ"

Підписувач та дата підписання:

Гавва Олександр Олександрович 18.12.2025

Сертифікат:

5B5EB6E0BEF1B83004000000270600009C160000

Дійсний:

з 28.03.2025 по 28.03.2027

на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:

...

21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.

року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (далі – REMIT) та відповідно до роз'яснень Агентства з співробітництва енергетичних регуляторів ACER (у тому числі ACER Guidance) відсутні норми, які б забороняли учаснику ринку подавати заявки або укладати угоди на оптові енергетичні продукти без попереднього фізичного володіння відповідним ресурсом, контролю активів чи наявності заздалегідь законтракованих обсягів. Зайняття коротких позицій (коли учасник ринку продає товар або контракт, якого він фактично не має на момент укладання угоди, розраховуючи пізніше купити його за нижчою ціною, щоб виконати свої зобов'язання) та інші форми спекулятивної торгівлі розглядаються як законні елементи ринкової діяльності та джерело підвищення ліквідності, особливо на ринках із нерозвиненим фінансовими інструментами (деривативні контракти тощо).

Потенційно маніпулятивною у розумінні REMIT визначається лише така поведінка, яка створює неправдиві або оманливі сигнали щодо попиту чи пропозиції або іншим чином вводить ринок в оману. Сам факт відсутності попереднього фізичного

		<p>покриття не є ознакою зловживань на оптовому енергетичному ринку. Наявні в українському регулюванні механізми та вимоги — у тому числі наявність балансуючого ринку та фінансові гарантії — вже охоплюють ризики, пов'язані з виконанням договірних зобов'язань.</p> <p>Запровадження поняття, яке не відповідає вимогам REMIT та роз'ясненням ACER, створюватиме регуляторну невідповідність між українським та європейським законодавством, обмежуватиме застосування законних торговельних стратегій учасниками ринку, знижуватиме ліквідність ринку та ускладнюватиме наближення українського ринку до загальноприйнятих стандартів ЄС.</p>
<p>5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах за можливості враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість: Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків.</p> <p>Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p>	<p>5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах (далі – система спостереження ОПООП) повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження та внутрішніх документах щодо спостереження, розроблених та затверджених ОПООП з урахуванням оцінки ризиків.</p>	<p>Редакційно. Пропонується залишити чинне формулювання першого абзацу пункту 5.2 Вимог доброчесності щодо призначення (належності) системи спостереження, про яку йдеться у відповідній главі Вимог доброчесності.</p> <p>Також пропонується, щоб примірна форма стратегії спостереження затверджувалася НКРЕКП, а ОПООП крім стратегії спостереження затверджував внутрішні документи щодо спостереження. Оскільки алгоритми та порогові значення виявлення</p>

<p>правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки;</p> <p>порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;</p> <p>процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень;</p> <p>дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;</p> <p>процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p>	<p>Стратегія спостереження ОПООП повинна відповідати примірній формі, затвердженій НКРЕКП, та має охоплювати, зокрема:</p> <p>правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки;</p> <p>порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;</p> <p>процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>процес (етапи) виявлення та аналізу потенційних випадків маніпулювання та спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>критерії та порядок дій, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень;</p> <p>дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;</p> <p>процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p>	<p><i>підозрілої поведінки проходять постійне калібрування, тестування та адаптацію до мінливих ринкових умов, включення їх у затверджену стратегію спостереження призведе до того, що кожна технічна зміна порогового значення, тригера або логіки потребуватиме офіційного перегляду стратегії спостереження та відповідно буде втрачено оперативну гнучкість системи спостереження. Тим самим, це суперечить природі відповідних систем, які мають швидко адаптуватись до ринкових реалій.</i></p> <p><i>Окрім цього, якщо розглядати найкращі європейські практики щодо спостереження за оптовим енергетичним ринком, ОПООП мають дворівневу систему документів: Surveillance Strategy / Surveillance Policy - документ, який визначає загальні принципи, підходи до оцінки ризиків, організаційні процеси, етапи аналізу та прийняття рішень. Internal Surveillance Procedures / Detection Methodology / Alert Tuning Documentation - внутрішні, конфіденційні документи, що містять: алгоритми виявлення різних типів маніпулювання, внутрішні порогові значення, логіку формування алертів, опис моделей і аналітичних тригерів.</i></p>
--	---	---

<p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог, на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні</p>	<p>Внутрішні документи щодо спостереження мають охоплювати, зокрема: підходи (алгоритми) до ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>порогові значення сповіщень, що застосовуються для виявлення потенційно підозрілої поведінки відповідно до встановлених критеріїв.</p> <p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог, на основі очікуваної ймовірності їх виникнення на організованих сегментах ринку, зокрема на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПООП зобов'язані здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні</p>	<p><i>Тож, пропонується винести підходи (алгоритми) та порогові значення до окремих внутрішніх документів ОПООП.</i></p> <p><i>Щодо оцінки ризиків, то така оцінка не впливає на здійснення ОПООП аналізу виявленої підозрілої поведінки учасника. На нашу думку, оцінка ризиків є аналітичним документом і не повинна містити операційних процедур оновлення сповіщень та технічних параметрів системи спостереження.</i></p> <p><i>Редакційно відповідно до пропозиції щодо винесення «інструментів» спостереження у окремі внутрішні документи пропонується виділити у окремий абзац умови щодо перегляду внутрішніх документів.</i></p>
---	---	---

маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов, або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.

Система спостереження **ОПООП** враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, **зокрема:**

аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань;

~~маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов, або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.~~

ОПООП здійснюють перегляд внутрішніх документів щодо спостереження, якщо, зокрема, підходи (алгоритми) та/або порогові значення не забезпечують належного виявлення окремих потенційних маніпулювань або спроб маніпулювань на оптовому енергетичному ринку, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов, або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.

Система спостереження **ОПООП** враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:

аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів ~~зловживань~~ **практик, які можуть бути маніпулюванням чи**

Редакційно

<p>підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій у розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки;</p> <p>створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу.</p> <p>Сповіщення (індикатори) мають оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання;</p> <p>передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення;</p> <p>забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії;</p> <p>підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для</p>	<p>спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій у розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки;</p> <p>створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу.</p> <p>Підходи (алгоритми) до створення сповіщень (набору індикаторів) мають: оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання;</p> <p>передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення;</p> <p>забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії;</p> <p>підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень—для</p>	<p><i>Редакційно.</i></p> <p><i>Пропонується викласти у такій редакції, оскільки окреме налаштування порогових</i></p>
---	---	--

<p>різних категорій учасників оптового енергетичного ринку;</p>	<p>різних категорій учасників оптового енергетичного ринку відповідно до характеристик сегментів ринку та типів операцій;</p> <p>формувати дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його</p>	<p>значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для різних категорій учасників є недоцільним та потенційно ризикованим. Такий підхід створює дискримінаційні умови, оскільки однакові дії можуть по-різному оцінюватися залежно від виду діяльності (категорії) учасника, а не від об'єктивних ознак потенційно маніпулятивної поведінки. Це суперечить принципам недискримінаційності, прозорості та рівного доступу, закріпленим як українським законодавством, так і REMIT. Крім того, диференційовані порогові значення ускладнюють підтримку системи спостереження, створюють нерівномірність аналітичних результатів та збільшують ризик як помилкових спрацювань, так і невиявлених порушень. Ефективна система спостереження має ґрунтуватися на уніфікованих критеріях і порогових значеннях, що застосовуються до поведінки, а не до виду діяльності (категорії) учасника, з можливістю коригування лише для конкретних ринкових сегментів або типів продуктів, але не для виду діяльності (категорії) учасників.</p> <p>Редакційно, оскільки моделювання перебігу безперервних торгів (continuous trading) є</p>
--	---	--

<p>формувати дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання;</p> <p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>сегменти шляхом моделювання (за технічної можливості);</p> <p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p><i>неможливим у зв'язку із непередбачуваністю поведінки учасників ринку в реальному часі.</i></p>
<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги.</p> <p>ОПООП зобов'язані подавати НКРЕКП:</p> <p>Звіт про результати спостереження згідно з формою, визначеною НКРЕКП у додатку 5 до цих Вимог. Такий звіт подається щокварталу до 05 числа місяця, наступного за звітним періодом;</p> <p>Стратегію спостереження протягом 10 робочих днів з дня її затвердження або внесення змін до неї.</p>	<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги.</p> <p>ОПООП зобов'язані подавати НКРЕКП:</p> <p>Звіт про результати спостереження згідно з формою, визначеною НКРЕКП у додатку 5 до цих Вимог. Такий звіт подається щокварталу до 10 числа місяця, наступного за звітним періодом;</p> <p>Стратегію спостереження протягом 10 робочих днів з дня її затвердження або внесення змін до неї.</p>	<p><i>Пропонується збільшити час для підготовки відповідного звіту до 10 календарних днів.</i></p>

<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не мають ресурсного забезпечення.</p>	<p>Виключити доповнення та залишити пункт у чинній редакції.</p>	<p><i>Обґрунтування наведено у зауваженнях до пункту 2.5 щодо виключення підпункту 21.</i></p>												
<p>Додаток 5 до Вимог щодо забезпечення добросовісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку</p> <p style="text-align: center;">ЗВІТ про результати спостереження за _____ квартал _____ року</p> <hr style="width: 50%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">(найменування ОПООП)</p> <table border="1" data-bbox="69 1107 792 1203"> <tr> <th></th><th>Показник</th><th>Кількість</th></tr> <tr> <td>1</td><td>Загальна кількість спрацьованих сигналів протягом звітного кварталу,</td><td></td></tr> </table>		Показник	Кількість	1	Загальна кількість спрацьованих сигналів протягом звітного кварталу,		<p>Додаток 5 до Вимог щодо забезпечення добросовісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку</p> <p style="text-align: center;">ЗВІТ про результати спостереження за _____ квартал _____ року</p> <hr style="width: 50%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">(найменування ОПООП)</p> <table border="1" data-bbox="815 1107 1525 1203"> <tr> <th></th><th>Показник</th><th>Кількість</th></tr> <tr> <td>1</td><td>Кількість спрацьованих сигналів протягом звітного періоду</td><td></td></tr> </table>		Показник	Кількість	1	Кількість спрацьованих сигналів протягом звітного періоду		<p><i>Пропонується інформацію, що зазначена у пунктах 2.1 та 2.2 проєкту звіту про результати спостереження (далі – Звіт), залишити без розшифрування за видами маніпулювань. ОПООП спостерігає лише сигнали підозрілої поведінки, не визначаючи її конкретний тип. Визначення конкретного виду маніпуляцій належить до компетенції Регулятора. Такий підхід забезпечує об'єктивність, зменшує ризик подання некоректної інформації та відповідає фактичним можливостям спостереження ОПООП.</i></p> <p><i>Окрім цього, відповідно до пункту 8 розділу II додатку 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку,</i></p>
	Показник	Кількість												
1	Загальна кількість спрацьованих сигналів протягом звітного кварталу,													
	Показник	Кількість												
1	Кількість спрацьованих сигналів протягом звітного періоду													

1.1	з них непідтверджених (хибних) сигналів		2	Кількість спрацьованих сигналів, які перебували на розгляді на кінець попереднього звітного періоду		<p>при поданні повідомлення ОПООП має зазначити лише той варіант, який є у вичерпному переліку для відповідного пункту, а саме:</p> <p>порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації;</p> <p>маніпулювання та/або спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>неоприлюднення інсайдерської інформації;</p> <p>оприлюднення інсайдерської інформації з порушенням встановлених вимог;</p> <p>здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами без реєстрації як учасника оптового енергетичного ринку.</p> <p>Крім того, показник пункту 3 проєкту Звіту пропонуємо виключити, оскільки він не відображає якість спостереження, а лише внутрішню швидкість обробки сигналів. Різна складність сигналів, які повідомляють про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку робить середнє значення нерелевантним, а акцент на швидкості може стимулювати формальні дії замість ретельного аналізу. При цьому, не зазначено як саме має здійснюватися відлік часу для розрахунку відповідного параметру.</p> <p>Застереження. За цим формулюванням у Регулятора буде інформація виключно щодо поданих повідомлень. При цьому, не буде надаватись інформація щодо часу опрацювання сповіщень по яким не було подано повідомлення.</p> <p>З огляду на зазначене пропонуємо скоригувати додаток та викласти його у такій редакції.</p>
2	Кількість поданих повідомлень про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку протягом звітного кварталу,		3	Загальна кількість спрацьованих сигналів (сума п. 1 та 2), з них:		
2.1	з них щодо спроби маніпулювання		3.1	непідтверджених (хибних) сигналів		
2.2	з них щодо маніпулювання, у тому числі		3.2	підтверджених сигналів		
2.2.1	укладання фіктивних угод (wash trades)		3.2.1	по яких подано повідомлення		
2.2.2	узгоджена торгівля (pre-arranged trading)		3.2.2	по яких здійснюється подальше спостереження		
2.2.3	лейринг (layering)		3.3	які перебувають на розгляді на кінець звітного періоду		
2.2.4	спуфінг (spoofing)		4	Кількість повідомлень про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку протягом звітного кварталу, поданих на основі спрацьованих сигналів		
2.2.5	помилкові заявки (erroneous orders)		4.1	з них щодо маніпулювання та/або спроби маніпулювання		
2.2.6	розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no intention of executing them)		4.2	з них щодо порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації		
2.2.7	накопичення пропускну́ї спроможності/розподілу потужності (transmission capacity hoarding)		5	Кількість учасників оптового енергетичного ринку, щодо яких подано повідомлення про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку протягом звітного періоду.		
2.2.8	утримання потужності (capacity withholding)		5.1	з них вперше		
2.2.9	торгівля повітрям					
2.2.10	інші практики					
2.3	з них порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації					
3	Середня тривалість аналізу сповіщень від моменту спрацювання до подання повідомлення про					

	підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку (днів)			
4	Кількість сигналів, які перебувають на розгляді на кінець звітного періоду			

Генеральний директор АТ «Оператор ринку»

Олександр ГАВВА

№ 01/606 від 22.12.2025

На № _____ від _____

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**03057, м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19
box@nerc.gov.ua, zhuravel@nerc.gov.ua

Товариство з обмеженою відповідальністю «Д.ТРЕЙДІНГ» висловлює свою глибоку повагу НКРЕКП та надає пропозиції до проекту постанови «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», який був оприлюднений на офіційному веб-сайті НКРЕКП 20 листопада 2025 року.

Просимо врахувати подані пропозиції ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» під час підготовки остаточної редакції зазначеного проекту.

Додаток: на 9 арк. в 1 прим.

Представник за довіреністю

Олег Бова

Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг» до проєкту постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p align="center"><i>Пропонуємо не доповнювати</i></p>	<p>Пропонується вилучити запропоноване доповнення, оскільки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вказане не відповідає типам маніпулятивних практик визначених ACER Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 ...; - фактично дублює інший тип маніпуляції (п. 13) розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no intention of executing them); - не зрозуміла природа порушення для постачальника або трейдера.

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.		
<p>5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах за можливості враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість:</p> <p>1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку;</p> <p>2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу.</p> <p>Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню</p>	<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p> <p>правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки;</p> <p>порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;</p> <p>процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень;</p> <p>дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;</p> <p>процес прийняття рішень ОПООП щодо подання</p>	<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій та оприлюдненій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p>	<p>За відсутності детальних роз'яснень того яким чином тлумачиться більшість з наведених у Вимогах практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, пропонується здійснювати оприлюднення стратегії спостереження, розробленої ОПООП для кращого розуміння учасниками ринку того, як ОПООП визначає (встановлює), чи підпадає діяльність на оптовому енергетичному ринку під певний тип маніпулятивної практики.</p>

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
<p>потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.</p>	<p>НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного</p>		

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	<p>охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p> <p>Система спостереження ОПОП враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <p>аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань;</p> <p>підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій в розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та</p>		

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	<p>торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки;</p> <p>створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу. Сповіщення (індикатори) мають оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання;</p> <p>передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення;</p> <p>забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії;</p> <p>підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для</p>		

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проекту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	<p>різних категорій учасників оптового енергетичного ринку; формувати дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання; забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>		
<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Відсутнє</p>	<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою</p>	<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою</p>	<p>Фразу «підтвердження ресурсного забезпечення для</p>

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки, а також підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами.	об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки.	здійснення операцій» пропонується вилучити. В законодавстві відсутня вимога щодо надання учасником ринку підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення операцій до ОПООП.
5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року	5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року	5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року	

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
№ 1756 (далі - Порядок розслідування). Відсутнє ...	№ 1756 (далі - Порядок розслідування). ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному. ...	№ 1756 (далі - Порядок розслідування). ОПООП має повідомити учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку. ...	Пропонуємо повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо надання до НКРЕКП інформації про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку. Редакційна правка – пропущено слово «ринку».
6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: ... Відсутнє	6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: ... 10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не	6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: ... Пропонуємо не доповнювати	Пропонується утриматись від доповнень новим сигналом, який може вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, оскільки вказане не відповідає викладеному в ACER Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 ...; Не зрозуміло як вказана поведінка може створювати оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку

<i>Положення діючої редакції</i>	<i>Зміст положень проєкту</i>	<i>Пропозиції ТОВ «Д.Трейдінг»</i>	<i>Обґрунтування пропозицій</i>
	мають ресурсного забезпечення.		або формувати ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні.

Вих. № 22/12-2137
від 22.12.2025

**Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг**
03057, м. Київ,
вул. Сім'ї Бродських, 19;
zhuravel@nerc.gov.ua
box@nerc.gov.ua

Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» опрацювала оприлюднений на сайті НЕКЕКП проект, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» та надає до нього свої коментарі та зауваження.

УЕБ підтримує пропозицію Регулятора в частині доповнення Вимог нормами щодо необхідності розроблення та затвердження ОПООП стратегії спостереження, на основі якої має базуватися система спостереження.

Разом з цим, пропонуємо вилучити або переглянути редакцію зміни до Вимог в частині переліку вимог до системи спостереження ОПООП, а саме, можливість забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії, оскільки вважаємо, що така функція в системі спостереження по своїй суті не є інструментом оцінки дій учасників оптового енергетичного ринку, а може бути лише додатковою функцією, яка забезпечує візуалізацію проведеного спостереження.

Відповідно до європейських принципів регулювання, вимоги до учасників ринку повинні бути пропорційними та не створювати надмірного адміністративного чи фінансового тягаря. Запропонована вимога порушує принципи технологічної нейтральності. REMIT та рішення Регулятора перш за все мають бути зосереджені на результаті (виявлення та повідомлення), а не на методі чи інструментах (графічний аналіз, таблиці, моделювання тощо), які використовує ОПООП. ОПООП повинен мати свободу вибору найбільш ефективного для нього інструменту (автоматичні тригери, статистичні моделі, фільтри тощо).

Включення функціоналу графічного аналізу до системи спостереження вимагатиме значних витрат на розробку та обслуговування, при цьому не гарантуватиме покращення якості проведення аналізу підозрілих дій. На нашу думку така вимога є непропорційною вимогою, оскільки не є критично необхідною для виконання базової функції ОПООП - повідомлення про підозрілі дії.

Зазначимо, що на практиці багато майданчиків експортують дані й аналізують їх у спеціалізованих BI або surveillance системах. Жорстка вимога до «внутрішнього» графічного інструменту обмежує можливість аутсорсингу та інтеграції з вже існуючими ринковими рішеннями, що знову порушує технологічну нейтральність і ефективність.

Також проектом пропонується доповнити вимоги до системи спостереження можливістю забезпечувати доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних

для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.

Вважаємо таку пропозицію не зовсім прийнятною з огляду на наступне.

Надання доступу до системи не в повній мірі відповідає вимогам REMIT та Імплементативного регламенту 1348/2014, які чітко визначають формат і зміст даних, які повинні бути передані - ОПООП зобов'язані передавати дані (транзакції та заявки) до ACER / Регулятора, а не щоб регулятор мав «онлайн доступ» у внутрішню систему ОПООП. Надання такого доступу створює:

- 1) технічну складність - прямий доступ вимагає складної інтеграції та може порушити безпеку даних ОПООП;
- 2) дублювання функцій: на сьогодні Регулятор вже має всі необхідні дані через окремі канали звітності ОПООП.

Вимога про прямий доступ є непропорційною, оскільки змушує ОПООП нести значні витрати на інтеграцію та підтримку доступу для Регулятора, тоді як існуючі механізми звітності є достатніми для нагляду.

Крім того, системи спостереження є комерційною інтелектуальною власністю ОПООП і містить конфіденційні алгоритми виявлення зловживань.

У зв'язку з цим, пропонуємо викласти зазначену норму у такій редакції:

«забезпечити можливість експорту даних НКРЕКП для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.».

Окремо хочемо звернути увагу на наступне.

Проектом пропонується доповнити невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, новою практикою, а саме, торгівля повітрям.

При цьому, згідно з запропонованим визначенням торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.

З приводу цього слід зазначити, що запропонована норма у певній мірі порушує базові принципи функціонування оптового енергетичного ринку та може спричинити у разі її прийняття негативні наслідки для ринку.

Звертаємо увагу, що на сьогодні Вимогами вже передбачені практики, які забороняють укладання фіктивних угод, які не змінюють економічного ризику жодної зі сторін і створюють хибний сигнал для ринку щодо обсягів торгів чи ліквідності.

Разом із цим, REMIT не забороняє непокриті продажі (short selling, naked selling). Під заборону підпадають лише ті дії, які створюють оманливе враження про ринок або є інсайдерською торгівлею.

Відсутність фізичного активу на момент укладання контракту сама по собі не є маніпуляцією згідно з REMIT і, як правило, регулюється правилами клірингу та розрахунків, а не REMIT. Така операція може стати порушенням REMIT лише тоді, коли вона здійснюється зі свідомим наміром створити оманливе враження або є частиною ширшої схеми маніпулювання ринком (наприклад, wash trades) і може бути ідентифікована Регулятором, як маніпулювання.

Звертаємо увагу, що у європейській практиці продаж активу, який не є власністю трейдера на момент укладання угоди є стандартним інструментом ліквідності та арбітражу, якщо вони здійснюються відповідно до правил клірингу та розрахунків. Таким чином, введення цієї заборони обмежить комерційну діяльність, оскільки більшість форвардних/ф'ючерсних

контрактів укладається без фізичного забезпечення на момент угоди та відноситься до сфери регулюванням фінансового ринку (MiFID II), а не енергетичного (REMIT).

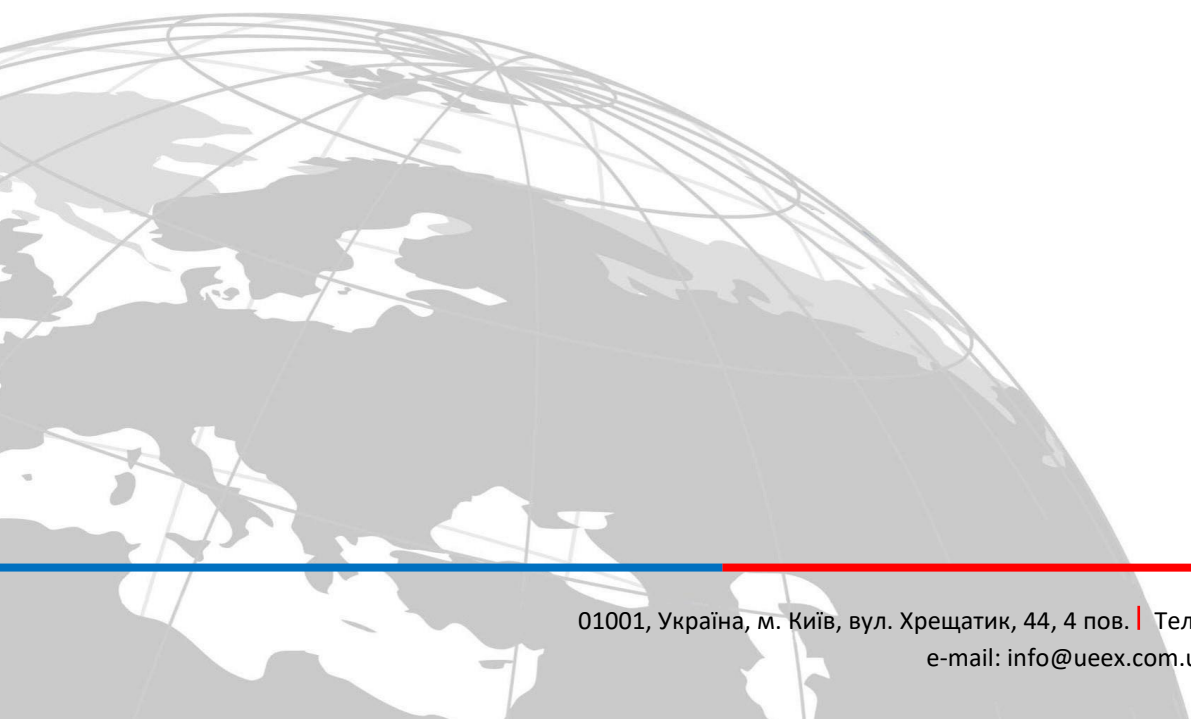
У зв'язку із зазначеним, пропонуємо норми щодо запровадження нової практики, яка може бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, а саме, торгівля повітрям, а також по'язані із цим доповнення, із тексту проекту вилучити або розглянути можливість застосування цієї практики тільки на короткострокових ринках.

Додатково зазначаємо, що представники УЕБ готові прийняти участь у відкритому обговоренні проекту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» з метою надання додаткових пояснень щодо наданих зауважень та пропозицій.

Додаток: таблиця зауважень та пропозицій УЕБ до проекту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

З повагою,
Генеральний директор

Олександр КОВАЛЕНКО

**Пропозиції змін до проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта, –
постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,
«Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»**

ПОЛОЖЕННЯ ДІЮЧОЇ РЕДАКЦІЇ	ЗМІСТ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ	ПРОПОЗИЦІЇ УЕБ	КОМЕНТАР УЕБ
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>Вилучити або розглянути можливість розповсюдження цієї практики на сегменти короткострокових ринків.</p>	<p>Вимогами передбачені практики, що забороняють фіктивні угоди, які не змінюють економічного ризику жодної зі сторін і створюють хибний сигнал для ринку щодо обсягів торгів чи ліквідності.</p> <p>REMIT не забороняє непокриті продажі (short selling, naked selling), а забороняє лише ті дії, які створюють оманливе враження про ринок або є інсайдерською торгівлею. Проста відсутність фізичного активу на момент укладання контракту сама по собі не є маніпуляцією згідно з REMIT і, як правило, регулюється правилами клірингу та розрахунків, а не REMIT.</p> <p>У європейській практиці продаж активу, яким трейдер на момент укладання угоди не володіє є стандартним інструментом ліквідності та арбітражу, якщо вони здійснюються відповідно до правил клірингу та розрахунків. Введення цієї заборони обмежить комерційну діяльність, оскільки більшість форвардних/ф'ючерсних контрактів</p>

			укладається без фізичного забезпечення на момент угоди. По суті, це є регулюванням фінансового ринку (MiFID II), а не енергетичного (REMIT).
<p>5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах за можливості враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість:</p> <p>1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку;</p> <p>2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу.</p> <p>Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в</p>	<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки; порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки; процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку; критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень; дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки; процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку. <p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків,</p>		

середовищі торгівлі.	алгоритмічної	<p>зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p> <p>Система спостереження ОПООН враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхиленних заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань; підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій в розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки; створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу. Сповіщення (індикатори) мають оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання; передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення; забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії; 	Вилучити або викласти в редакції, як додаткова опція системи спостереження, яка може	Відповідно до європейських принципів регулювання, вимоги до учасників ринку повинні бути пропорційними та не створювати надмірного адміністративного чи
----------------------	---------------	--	--	---

	<p>підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для різних категорій учасників оптового енергетичного ринку;</p> <p>формувані дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання;</p>	<p>бути, як додаткова, але необов'язкова опція</p>	<p>фінансового тягаря. Запропонована вимога порушує принципи технологічної нейтральності. REMIT та вказівки ACER зосереджені на результаті (виявлення та повідомлення), а не на методі чи інструментах (графічний аналіз, таблиці, моделювання тощо), які використовує ОПООП. ОПООП повинен мати свободу вибору найбільш ефективного для нього інструменту (автоматичні тригери, статистичні моделі, фільтри тощо). Включення функціоналу графічного аналізу до системи моніторингу вимагає значних витрат на розробку та обслуговування, при цьому не гарантує покращення якості аналізу підозрілих дій. Це є непропорційною вимогою, якщо вона не є критично необхідною для виконання базової функції ОПООП - повідомлення про підозрілі дії. Зараз формулювання виглядає так, ніби графічний аналіз має бути вбудованим саме в систему спостереження ОПООП. Натомість на практиці багато майданчиків експортують дані й аналізують їх у спеціалізованих BI або surveillance системах; жорстка вимога до «внутрішнього» графічного інструменту обмежує можливість аутсорсингу та інтеграції з вже існуючими ринковими рішеннями, що знову порушує технологічну нейтральність і ефективність.</p>
--	---	--	--

	<p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>Викласти в редакції: «забезпечити можливість експорту даних до НКРЕКП для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>Надання доступу до системи не відповідає вимогам REMIT та Імплементаційного регламенту 1348/2014, які чітко визначають формат і зміст даних, які повинні бути передані - ОПООП зобов'язані передавати дані (транзакції та заявки) до ACER / Регулятора, а не щоб регулятор мав «онлайн-доступ» у внутрішню систему ОПООП. Надання такого доступу створює: 1) технічну складність - прямий доступ вимагає складної інтеграції та може порушити безпеку даних ОПООП; 2) дублювання функцій: Регулятор, маючи всі дані через окремі канали звітності, не потребує доступу до інструментів ОПООП.</p> <p>Вимога про прямий доступ є непропорційною, оскільки змушує ОПООП нести значні витрати на інтеграцію та підтримку доступу для регулятора, тоді як існуючі механізми звітності є достатніми для нагляду.</p> <p>Системи спостереження є комерційною інтелектуальною власністю ОПООП і містять конфіденційні алгоритми виявлення зловживань.</p>
<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень</p>	<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги.</p>		

автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги. Відсутнє	ОПООП зобов'язані подавати НКРЕКП: Звіт про результати спостереження згідно з формою, визначеною НКРЕКП у додатку 5 до цих Вимог. Такий звіт подається щокварталу до 05 числа місяця, наступного за звітним періодом; Стратегію спостереження протягом 10 робочих днів з дня її затвердження або внесення змін до неї.		
5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку. Відсутнє	5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку. У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки, а також підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами.	Викласти у такій редакції: «У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки»	Див. коментар до визначення «торгівля повітрям»
5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на	5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку		

<p>оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>Відсутнє</p> <p>...</p>	<p>на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному....</p>		
<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не мають ресурсного забезпечення.</p>	<p>Вилучити або викласти в редакції згідно з коментарем до визначення «торгівля повітрям»</p>	<p>Див. коментар до визначення «торгівля повітрям»</p>
<p>Відсутнє</p>	<p>Додаток 5 до Вимог щодо забезпечення</p>		

**добросовісності та прозорості
на оптовому енергетичному ринку**

**ЗВІТ
про результати спостереження
за _____ квартал _____ року**

(найменування ОПООП)

	Показник	Кількість
1	Загальна кількість спрацьованих сигналів протягом звітного кварталу,	
1.1	з них непідтверджених (хибних) сигналів	
2	Кількість поданих повідомлень про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку протягом звітного кварталу,	
2.1	з них щодо спроби маніпулювання	
2.2	з них щодо маніпулювання, у тому числі	
2.2.1	укладання фіктивних угод (wash trades)	
2.2.2	узгоджена торгівля (pre-arranged trading)	
2.2.3	лейпінг (layering)	
2.2.4	спуфінг (spoofing)	
2.2.5	помилкові заявки (erroneous orders)	
2.2.6	розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no	

		<i>intention of executing them)</i>				
	2.2.7	<i>накопичення пропускну́ї спроможності/розподілу потужності (transmission capacity hoarding)</i>				
	2.2.8	<i>утримання потужності (capacity withholding)</i>				
	2.2.10	<i>інші практики</i>				
	2.3	<i>з них порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації</i>				
	3	Середня тривалість аналізу сповіщень від моменту спрацювання до одання повідомлення про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку (днів)				
	4	Кількість сигналів, які перебувають на розгляді на кінець звітнього періоду				

Генеральний директор

Олександр Коваленко

Бізнес-центр «Лаврський»:
вул. Лаврська 20, м. Київ, 01015 Україна
Тел.: +38 050 2232996
e-mail: info@uwea.com.ua
<https://uwea.com.ua>

**Національна комісія,
що здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та комунальних послуг**

*Вих.№ 104-12/2025
від 18 грудня 2025 року*

*Щодо проєкта постанови «Про затвердження Змін
до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості
на оптовому енергетичному ринку»*

Шановні колеги!

Громадська спілка «Українська вітроенергетична асоціація» (УВЕА), яка представляє 100% вітроенергетичного ринку України, включно з національними та міжнародними інвесторами, засвідчує Вам свою повагу та звертається щодо наступного.

Компанії-члени УВЕА вітають нові законодавчі ініціативи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг та детально проаналізували проєкт постанови «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» («**Проект**»). Проєкт було розроблено з метою забезпечення справедливого та прозорого функціонування оптового енергетичного ринку на конкурентних засадах, а також зменшення ризику маніпулювання ринком або спотворення цінових сигналів учасниками оптового енергетичного ринку.

Компанії-члени УВЕА висловлюють підтримку Проєкта, однак пропонують внести деякі зміни, які викладаємо у додатку 1 до цього листа. Наші пропозиції спрямовані на розв'язання низки актуальних проблем у сфері відновлюваної енергетики.

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю та зворотній зв'язок від Вас.

Додатки:

Додаток 1 - Порівняльна таблиця до проєкта постанови «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» на 8 сторінках.

**З повагою,
А.Є. Конеченков,
Голова Правління УВЕА**

**Порівняльна таблиця до проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта, –
постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,
«Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»**

ПОЛОЖЕННЯ ДІЮЧОЇ РЕДАКЦІЇ	ЗМІСТ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЄКТУ ПОСТАНОВИ	ПРОПОЗИЦІЇ	ОБҐРУНТУВАННЯ
<i>Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку</i>			
<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>2.5. До невичерпного переліку практик, які можуть бути маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:</p> <p>...</p> <p>21) торгівля повітрям – подання заявок (пропозицій) на продаж або укладання угод з продажу відповідно до оптового енергетичного продукту на відповідний розрахунковий період, обсяг якого не був забезпечений наявними потужностями власного виробництва/видобутку/зберігання, та/або обсягами купівлі електричної енергії/природного газу на оптовому енергетичному ринку, у тому числі імпортованими.</p>	<p>Запропоновані зміни суперечать положенням чинного законодавства, а також не враховують особливостей здійснення торговельної діяльності на оптовому енергетичному ринку, а саме:</p> <p>1) Відповідно до частини першої статті 656 Цивільного кодексу України (далі – «ЦК України») предметом договору купівлі-продажу може бути майно (товар), яке є у продавця на момент укладення договору або <u>буде створене (придбане, набуто) продавцем у майбутньому.</u></p> <p>Таким чином, запропоновані зміни суперечить положенням ЦК України та фактично звужують права учасників оптового енергетичного ринку на здійснення правочинів з продажу електричної енергії.</p> <p>З аналізу положень ЦК України вбачається, що учасники оптового енергетичного ринку, при поданні заявок (пропозицій) на продаж та/або укладанні угод з продажу електричної енергії, не зобов’язані мати відповідні законтрактовані (куплені) обсяги електричної енергії. Водночас такі учасники оптового енергетичного ринку є відповідальними за належне виконання взятих на себе зобов’язань з продажу та мають до настання відповідного розрахункового періоду доби постачання забезпечити наявність відповідних обсягів електричної енергії.</p>

			<p>2) Відповідно до положень п.3.2.1 глави 3.2 розділу III Правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308 (далі – «Правила РДН/ВДР») учасники РДН/ВДР можуть подавати заявки на торги на РДН за 7 календарних днів до доби постачання і до часу "закриття воріт РДН". Час "закриття воріт РДН" - о 12:00 годині доби, що передує добі постачання (тобто <u>до 12:00 Д-1</u>).</p> <p>Відповідно до положень п.3.2.14 глави 3.2 розділу III Правил РДН/ВДР оператор ринку після часу "закриття воріт РДН" та проведення перевірки загального обсягу продажу електричної енергії на добу постачання в заявках на продаж учасників РДН/ВДР проводить торги на РДН по кожній торговій зоні для кожного розрахункового періоду доби постачання (основна сесія).</p> <p>Відповідно до положень п.3.4.1 глави 3.4 розділу III Правил РДН/ВДР оператор ринку визначає результати торгів на РДН, формує та надає учасникам РДН/ВДР до 13:30 години доби, що передує добі постачання (тобто <u>до 13:30 Д-1</u>), відомості розрахунків на РДН.</p> <p>Таким чином, станом на граничний термін подачі заявок (пропозицій) на продаж електричної енергії на РДН, а також станом на час проведення торгів та визначення результатів торгів на РДН оператором ринку, у відповідного учасника оптового енергетичного ринку з об'єктивних причин відсутні підтверджені обсяги імпортованої електричної енергії, оскільки така інформація стає доступною після визначення результатів торгів на РДН у суміжних країнах, з яких здійснюється імпорт електричної енергії, що має місце <u>приблизно о 14:00 Д-1</u> (за київським часом).</p>
5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах за можливості враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість:	5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:		

<p>1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку;</p> <p>2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу.</p> <p>Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.</p>	<p>правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки;</p> <p>порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;</p> <p>процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень;</p> <p>дії, які зобов'язані вживати ОПОП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;</p> <p>процес прийняття рішень ОПОП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПОП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПОП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>		
---	---	--	--

	<p>Система спостереження ОПООН враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <p>аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань;</p> <p>підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій в розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки;</p> <p>створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу. Сповіщення (індикатори) мають оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання;</p> <p>передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення;</p> <p>забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії;</p> <p>підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для різних категорій учасників оптового енергетичного ринку;</p> <p>формувані дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання;</p> <p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>		
--	---	--	--

<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги.</p> <p>Відсутнє</p>	<p>5.4. ОПООП на вимогу НКРЕКП повинна надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах у спосіб та у строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів з дня отримання такої вимоги.</p> <p>ОПООП зобов'язані подавати НКРЕКП: Звіт про результати спостереження згідно з формою, визначеною НКРЕКП у додатку 5 до цих Вимог. Такий звіт подається щокварталу до 05 числа місяця, наступного за звітним періодом; Стратегію спостереження протягом 10 робочих днів з дня її затвердження або внесення змін до неї.</p>		
<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Відсутнє</p>	<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки, а також підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення операцій з оптовими енергетичними продуктами.</p>	<p>5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку ОПООП документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про підозрілу поведінку учасника(ів) оптового енергетичного ринку, яку було досліджено, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>У разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку з метою об'єктивного аналізу ситуації, ОПООП має право звертатись до учасника(ів) оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки, а також підтвердження ресурсного забезпечення для здійснення при здійсненні операцій з оптовими енергетичними продуктами.</p>	<p>Обґрунтування аналогічні тим, що надані до п. 2.5 Вимог.</p>
<p>5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що</p>	<p>5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є</p>	<p>5.7. ОПООП повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника оптового енергетичного ринку є</p>	<p>Відповідно до змін, запропонованих до п. 5.6 Вимог, ОПООП мають право, у разі виявлення підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, звертатись до учасника</p>

<p>така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>Відсутнє</p> <p>...</p>	<p>достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному.</p> <p>...</p>	<p>достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки підозрілої поведінки на оптовому енергетичному ринку, ОПООП зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 (чотирьох) календарних тижнів з дня здійснення підозрілої поведінки, повідомити НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі - Порядок розслідування).</p> <p>Одночасно з повідомленням НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку, ОПООП не повинна повідомляти учасника оптового енергетичного ринку, стосовно якого направляється таке повідомлення, щодо повідомлення НКРЕКП про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному з наданням копії відповідного повідомлення.</p> <p>...</p>	<p>оптового енергетичного ринку щодо надання пояснень причин такої поведінки.</p> <p>Водночас після аналізу отриманих матеріалів, ОПООП не повідомляє учасника оптового енергетичного ринку про результати такого аналізу, зокрема, щодо наявності чи відсутності, на думку ОПООП, ознак маніпулювання (спроби маніпулювання) на оптовому енергетичному ринку у діях відповідного учасника оптового енергетичного ринку.</p> <p>Інформування учасника оптового енергетичного ринку про направлення відповідного повідомлення до НКРЕКП та надання копії відповідного повідомлення в якому, зокрема, зазначено детальний опис досліджуваних обставин буде мати:</p> <p>- інформаційно-попереджувальний характер, а саме доведення до відома учасника оптового енергетичного ринку, що у певному типі торговельної поведінки ОПООП вбачає ознаки маніпулювання (спроби маніпулювання);</p> <p>- превентивний характер, а саме учасник оптового енергетичного ринку після отримання відповідного повідомлення матиме змогу за власною ініціативою та до отримання висновку Регулятора відкоригувати / змінити свою торговельну поведінку, тобто надалі не вчиняти дій у яких ОПООП вбачає ознаки маніпулювання (спроби маніпулювання), з метою недопущення потенційних порушень у майбутніх періодах.</p> <p>Зазначені дії дозволять добросовісним учасникам оптового енергетичного ринку уникнути можливих порушень законодавства та матимуть виключно позитивний вплив на функціонування оптового енергетичного ринку.</p>
<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення</p>	<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення</p>	<p>6.3. Сигнали, які можуть вказувати на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення</p>	<p>Обґрунтування аналогічні тим, що надані до п. 2.5 Вимог.</p>

<p>оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>Відсутнє</p>	<p>оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не мають ресурсного забезпечення.</p>	<p>оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:</p> <p>...</p> <p>10) подані заявки (пропозиції) на продаж або виконані операції створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції чи ціни для оптового енергетичного продукту в межах конкретної торгової сесії шляхом введення заявок, які не мають ресурсного забезпечення.</p>	
--	--	--	--

Відсутнє

Додаток 5
до Вимог щодо забезпечення
добросесності та прозорості
на оптовому енергетичному ринку

ЗВІТ
про результати спостереження
 за _____ квартал _____ року

 (найменування ОПООП)

	Показник	Кількість
1	Загальна кількість спрацюваних сигналів протягом звітного кварталу,	
1.1	з них непідтверджених (хибних) сигналів	
2	Кількість поданих повідомлень про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку протягом звітного кварталу,	
2.1	з них щодо спроби маніпулювання	
2.2	з них щодо маніпулювання, у тому числі	
2.2.1	укладання фіктивних угод (wash trades)	
2.2.2	узгоджена торгівля (pre-arranged trading)	
2.2.3	лейвінг (layering)	
2.2.4	спуфінг (spoofing)	
2.2.5	помилкові заявки (erroneous orders)	
2.2.6	розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no intention of executing them)	
2.2.7	накопичення пропускної спроможності/розподілу потужності (transmission capacity hoarding)	
2.2.8	утримання потужності (capacity withholding)	
2.2.9	торгівля повітрям	
2.2.10	інші практики	
2.3	з них порушення встановлених заборон щодо використання інсайдерської інформації	
3	Середня тривалість аналізу сповіщень від моменту спрацювання до одання повідомлення про підозрілу поведінку на оптовому енергетичному ринку (днів)	
4	Кількість сигналів, які перебувають на розгляді на кінець звітного періоду	

Національна енергетична компанія

вул. С. Петлюри, 25, м. Київ, 01032,
тел.: +38 044 238-38-38, факс: +38 044 238-32-64,
e-mail: nec-kanc@ua.energy, web: ua.energy,
код ЄДРПОУ 00100227

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

№ _____

Про надання пропозицій

Приватне акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – НЕК «Укренерго») розглянуло оприлюднений 20 листопада 2025 року на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг проект постанови, що має ознаки регуляторного акта, - Зміни до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку та надає свої пропозиції до нього в додатку до цього листа.

Додаток: пропозиції до проекту постанови, що має ознаки регуляторного акта, - Зміни до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку - на 5 арк. в 1 прим.

Начальник Департаменту
адміністратора розрахунків

Волков О.М.

Мацюра 0442491084

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО КЕП

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000DCF43400073BD600

Підписувач Волков Олександр Михайлович

Дійсний з 04.07.2024 11:02:28 по 04.07.2026 11:02:28

НЕК "Укренерго"

Вих. № 01/78386

від 20.12.2025

№44003/1-25 від 22.12.2025

**Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП
«Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному
ринку»**

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
<p>5.2. Система спостереження повинна базуватись на затвердженій стратегії спостереження, розробленої ОПООП з урахуванням оцінки ризиків. Така стратегія спостереження має охоплювати, зокрема:</p> <p>правила розроблення та оновлення сповіщень, а також засоби виявлення підозрілої поведінки;</p> <p>порогові значення сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;</p> <p>процес ідентифікації різних типів зловживань на оптовому енергетичному ринку;</p> <p>критерії та порядок, що визначають необхідність закриття або проведення додаткового аналізу отриманих сповіщень;</p> <p>дії, які зобов'язані вживати ОПООП для подальшої оцінки аномальних подій або потенційної підозрілої поведінки;</p> <p>процес прийняття рішень ОПООП щодо подання НКРЕКП повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.</p> <p>Оцінка ризиків, зокрема, повинна включати ідентифікацію різних типів зловживань, у</p>	<p>....правила розроблення та оновлення порогових значень сповіщень, що визначають критерії підозрілої поведінки;....</p>	<p>На основі практичного досвіду застосування системи моніторингу, слід зазначити що фіксація порогових значень в програмному документі створить значні обмеження у експлуатації системи моніторингу через низку факторів, а саме:</p> <p>Ринок електричної енергії, особливо його балансуючий сегмент, є високодинамічним середовищем, в зв'язку з чим фіксовані порогові значення швидко втрачають свою актуальність та потребують постійного коригування через зміни фундаментальних ринкових факторів.</p> <p>Досвід застосування класичних детермінованих порогових значень показав їхню недостатню ефективність порівняно з сучасними статистичними методами, такими як параметричний</p>

<p>тому числі практик маніпулювання ринком, визначених главою 2 цих Вимог на основі очікуваного ризику виникнення на організованих сегментах ринку, аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах тощо ОПООП, а також критерії щодо періодичності та методології перегляду процедур сповіщення та пов'язаних параметрів.</p> <p>ОПООП зобов'язана здійснювати регулярний перегляд стратегії спостереження та оцінки ризиків, зокрема у разі виявлення недоліків чинної стратегії, наявності обґрунтованих підстав вважати, що чинна стратегія не забезпечує належного охоплення ризиків або не дозволяє виявити окремі потенційні маніпулювання або спроби маніпулювання, а також у разі суттєвих змін у нормативно-правовій базі функціонування оптового енергетичного ринку або ринкових умов або поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p> <p>Система спостереження ОПООП враховує положення пункту 6.1 глави 6 цих Вимог та повинна мати можливість, зокрема:</p> <p>аналізувати дії учасників оптового енергетичного ринку в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхиленних заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному</p>		<p>аналіз, квантильний аналіз, процентильний аналіз, бутстреп-симуляція (bootstrap simulation), та інші, які не використовують жорстко заданих значень, а визначають аномалію, як статистично малоймовірну подію в рамках поточного розподілу даних.</p> <p>Відповідно, Стратегія повинна містити не <i>детерміновані значення порогових рівнів</i>, а <i>алгоритм</i>, за яким дане порогове значення визначається.</p>
--	--	--

<p>ринку з метою виявлення підозрілої поведінки в розрізі типів зловживань; підтримувати механізми побудови історичних ланцюгів подій в розрізі кожного учасника оптового енергетичного ринку та торгової сесії з метою виявлення нетипових торгових стратегій (відхилень від звичайної історичної поведінки) та потенційно підозрілої поведінки; створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про підозрілу поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу. Сповіщення (індикатори) мають оновлюватися та коригуватися з урахуванням нових практик маніпулювання та спроб маніпулювання; передбачати журнал подій для відстеження всіх спрацювань системи сповіщень та результатів обробки кожного такого сповіщення; забезпечувати графічний аналіз дій учасників оптового енергетичного ринку в розрізі торгової сесії; підтримувати гнучке налаштування порогових значень і сценаріїв спрацювання сповіщень для різних категорій учасників оптового енергетичного ринку; формувати дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання;</p>	<p>формувати дані для розрахунку впливу підозрілої поведінки на оптовий енергетичний ринок або його сегменти шляхом моделювання;</p>	<p>Система моніторингу є інструментом оперативного спостереження, основна функція якої — <i>фіксація</i> фактів відхилення від нормальної поведінки та <i>розрахунок</i> індикаторів на</p>
---	---	---

<p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>забезпечити доступ НКРЕКП до системи спостереження та можливість експорту даних для подальшої обробки з метою проведення дослідження ринкової поведінки учасників оптового енергетичного ринку.</p>	<p>основі фактичних та історичних даних. Моделювання ринку — це надзвичайно складний клас поглибленого розрахунку, що має враховувати тисячі змінних та параметрів ринку та вимагає залучення окремих аналітиків та спеціалізованого програмного забезпечення. Здійснення моделювання ринку в рамках автоматизованої системи моніторингу потребуватиме значних ресурсів та експертизи, що на порядок перевищують необхідні можливості системи моніторингу.</p> <p>Пунктом 5.1 (підпункт 5) Постанови 614 НКРЕКП визначено, що ОПООП, повинні гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур. Крім того, пунктом 5.3 зазначено, що з метою збереження цілісності інформації, зібраної системою спостереження за роботою ринків, доступ до такої інформації має бути</p>
--	---	--

		<p>обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні. Відповідно система має обмежений доступ, знаходиться на окремому сервері, доступ до якого здійснюється лише з внутрішньої мережі НЕК «Укренерго» відповідальними працівниками, доступ із зовнішніх мереж наразі технологічно неможливий. Інформація до НКРЕКП надається через захищений канал.</p>
--	--	--

19.12.2025

Thursday, December 11, 2025

REG-UA/O/alo/33/11-12-2025

Letter to:

Mr. Yuri Vlasenko
Chairman

National Commission
for State Regulation of
Energy and Public
Utilities (NEURC)

Ukraine

Subject: Amendments to NEURC's REMIT-related Procedures

Dear Mr. Vlasenko,

The Energy Community Secretariat would like to thank the National Energy and Utilities Regulatory Commission (NEURC) for its communication on:

- 1 December 2025, regarding the Resolution "On Approval of Amendments to the Procedure for Investigating Abuses and Other Violations on the Wholesale Energy Market", and
- 2 December 2025, regarding the Resolution "On Approval of Amendments to the Requirements for Ensuring Integrity and Transparency on the Wholesale Energy Market".

Further below, please find Secretariat's views on these amendments.

1. Amendments to the Procedure for Investigating Abuses and Other Violations

The Secretariat appreciates NEURC's efforts to ensure alignment with legislative developments and enhance procedural clarity. We would like to confirm that the Secretariat has no comments on these amendments.

2. Amendments to the Requirements for Ensuring Integrity and Transparency

The Secretariat welcomes NEURC's continued efforts to strengthen the REMIT-aligned framework in Ukraine and to build robust safeguards for transparency and market integrity. We would like to provide the following observations:

- Persons Professionally Arranging Transactions (PPAT) obligations*

We note that the amendments introduce a detailed set of monitoring

and surveillance duties for PPATs. The Energy Community REMIT framework does not prescribe specific surveillance for PPATs related to surveillance. Based on European practice, it is the discretion of the National Regulatory Authorities (NRAs) to do so proportionate to the characteristics of the markets PPATs operate.

The Secretariat recognises that NEURC is best placed to assess which obligations are proportionate and appropriate considering the specific structure, scale and risks present in the Ukrainian wholesale energy market. In this regard, requirements such as granting NEURC access to a PPAT's surveillance platform or enabling direct data extraction may constitute a burdensome and costly obligation for PPATs. With respect to other requirements, to the extent that NEURC considers these obligations proportionate, the Secretariat supports their implementation.

b. Classification of "air trading"

The amendments introduce a classification of "air trading" as a practice that may constitute market manipulation. Consistent with the REMIT framework, we note that such behavior may not be automatically prohibited unless it demonstrates manipulative characteristics, such as:

- placing orders with no intention or ability to execute,
- creating false or misleading signals regarding supply, availability, or prices, or
- engaging in capacity withholding or providing false availability signals.

The practice you refer to as 'air trading' shall not prevent market participants from executing their normal trading strategies on the market regardless of their portfolio assets or contractual positions, provided that it does not create false or misleading signals or otherwise meet the criteria for market manipulation.

NEURC could, in their alerts, consider it as suspicious behavior; therefore, triggering further investigation by the PPAT and/or NEURC. If NEURC identifies risks associated with air trading", it could be appropriately defined as a specific alert category within the internal surveillance procedure of NEURC. This would ensure that it is flagged for review without presupposing manipulative intent.

Finally, to prevent potential legal uncertainty, NEURC should ensure that the definition of market manipulation, as well as the description of behaviors that may constitute market manipulation, is applied consistently across the integrity rules and the Market Rules.

The Secretariat values NEURC's continued commitment to full alignment of Ukrainian REMIT principles with European practice, and we look forward to deepening our constructive cooperation. We remain available for any further consultations or expert discussions during the implementation of these amendments.

Sincerely,

Artur Lorkowski
Director of the Energy Community Secretariat

Тема: Зміни до процедур НКРЕКП, пов'язаних із REMIT

Пану Юрію Власенку

Голові Національної комісії,

що здійснює державне регулювання

у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) Україна

Шановний пане Власенко!

Секретаріат Енергетичного Співтовариства висловлює подяку Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), за її повідомлення:

- від 1 грудня 2025 року щодо Постанови «Про затвердження Змін до Порядку розслідування зловживань та інших порушень на оптовому енергетичному ринку», та
- від 2 грудня 2025 року щодо Постанови «Про затвердження Змін до Вимог щодо забезпечення цілісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

Нижче подаємо позицію Секретаріату щодо зазначених змін.

1. Зміни до Порядку розслідування зловживань та інших порушень

Секретаріат цінує зусилля НКРЕКП, спрямовані на забезпечення відповідності законодавчим змінам і підвищення процедурної визначеності. Підтверджуємо, що Секретаріат не має коментарів щодо цих змін.

2. Зміни до Вимог щодо забезпечення цілісності та прозорості

Секретаріат вітає подальші кроки НКРЕКП, спрямовані на зміцнення рамок, узгоджених із REMIT, в Україні, а також створення надійних механізмів забезпечення прозорості та цілісності ринку. З цією метою хочемо надати такі зауваження:

а. Обов'язки осіб, що професійно організовують укладення правочинів (РРАТ)

Ми зазначаємо, що зміни запроваджують детальний перелік обов'язків РРАТ щодо моніторингу та нагляду. Рамкова модель REMIT Енергетичного Співтовариства не встановлює конкретних вимог до РРАТ у частині нагляду. Відповідно до європейської практики, національні регуляторні органи (НРО) мають право самостійно визначати такі обов'язки пропорційно до особливостей ринків, на яких працюють РРАТ.

Секретаріат встановлює, що саме НКРЕКП здатна найкраще оцінити, які зобов'язання є пропорційними та доречними з огляду на структуру, масштаби та ризики українського оптового енергетичного ринку. У цьому контексті вимоги, такі як надання НКРЕКП доступу до платформи нагляду РРАТ або можливості прямого отримання даних, можуть становити обтяжливий і витратний обов'язок для РРАТ. Щодо інших вимог — настільки, наскільки НКРЕКП вважає їх пропорційними, Секретаріат підтримує їх запровадження.

б. Класифікація «торгівля повітрям»

Зміни вводять класифікацію «торгівля повітрям» як практики, що може становити маніпулювання ринком. Відповідно до REMIT зазначаємо, що така поведінка не є автоматично забороненою, якщо вона не має маніпулятивних ознак, таких як:

- розміщення заявок без наміру або можливості їх виконання,
- створення хибних або таких, що вводять в оману, сигналів щодо пропозиції, доступності чи цін, або
- здійснення штучного обмеження потужності чи надання неправдивих сигналів щодо доступності.

Практика, яку ви називаєте «торгівлею повітрям», не повинна перешкоджати учасникам ринку використовувати свої звичайні торговельні стратегії, незалежно від їхніх портфельних активів або договірних позицій, за умови, що вони не створюють хибних або таких, що вводять в оману, сигналів, або іншим чином не підпадають під критерії маніпулювання ринком.

НКРЕКП може розглядати таку поведінку у своїх «дзіночках» (алертах) як підозрілу, що дає підстави для додаткового аналізу з боку РРАТ та/або НКРЕКП. Якщо НКРЕКП визначить ризики, пов'язані з «торгівлею повітрям», її можна належним чином визначити як окрему категорію алертів у внутрішній процедурі нагляду НКРЕКП. Це дозволить відзначати такі випадки для подальшого розгляду, не роблячи припущення щодо наявності наміру маніпулювати.

Нарешті, щоб уникнути потенційної правової невизначеності, НКРЕКП має забезпечити послідовне застосування визначення маніпулювання ринком та опису поведінки, яка може його становити, у правилах цілісності та Правилах ринку.

Секретаріат високо оцінює постійну відданість НКРЕКП повному узгодженню принципів REMIT в Україні з європейською практикою та сподівається на подальшу конструктивну співпрацю. Ми залишаємося відкритими до додаткових консультацій або експертних обговорень під час імплементації цих змін.

З повагою,

Артур Лорковський

Директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства